

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Speculum Quaestionum moralium, in universam Aristotelis philosophi summi Ethicen

Case, John

Francofurtum, 1597

VD16 C 1242

Cap. II.

[urn:nbn:de:bsz:31-109038](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109038)

NE in maius volumen, quam decre-
uerim, succrescat hoc opus, neces-
se est vt velis contractis orationis maxi-
mè breuitati studeam: hoc autem nunc
inconsideratè fieri non videbitur, cum
aut de rebus cognatis, aut de minus ne-
cessariis disputare oporteat. Propositum
ergo est aliquando in sequentibus riuos
claudere, & fontes petere: hoc est longi-
usculas præfationes rescindere, & quæ-
stiones distinctione solùm aperire. Non
tamen hoc fiet in omnibus, sed tum so-
lum, cùm aut rerum perspicuitas aut ex-
ilis indè comparata vtilitas postulaue-
rit: verbi causâ, in hoc capite, in quo sex
dubia seu scrupuli mouentur, quorum
status breuiter & quasi punctim hoc mō-
do resoluitur.

Ratio reddi-
tur cur sequē-
tia tractantur
succinctius:

*Prima quaestio secundi capitis est, An incontinens
sciat id esse malum quod agit?*

Duo in homi- ne incontinen- te considerari debeant.	}	Vis mentis, & sic scit malū esse, quod aliquando agit; habet enim scien- tiam in habitu sed non in vsu. Imperus affectus, & sic vis mentis & rationis hebescit, ipseque incōtinēs furentius ad scelus delinquendum rapitur.	Incontinens quomodo sciat vel non sciat id malū esse quod a- git.
--	---	---	--

Ii Opp.

Opp.

Nemo contra scientiam, vt ait Socrates in textu, trahitur, ergo idem sciens & incontinens esse nō potest.

Resp.

Non simpliciter sciens, sed potius affectu æstuans scienter ruit.

Opp.

Omnes ignorantes peccamus, ergo incontinens: Antecedens est in primo capite tertij libri.

Resp.

Verum est ex parte affectus non mentis.

Quæstio Secunda.

Virum prudentia in incontinente concupiscentiæ resistat?

Incontinens non est prudens.	Prudentia non est in homine incontinente, propter	{ Defectum rectæ rationis, qua diriget. Defectum virtutis, que vitam eiusdem iustiore redderet.
------------------------------	---	--

Opp.

Prudentia est virtus mētis qua in vero cernitur: ergo nō est absurdum illam in homine imponente collocare: multi enim sunt incontinentes, qui rectè alijs cōsulant, quod est opus prudentia.

Resp.

Virtus mentis Perfectè, & sic non est in malis. consideratur Imperfectè, & sic est.

Quæstio

Quaestio tertia.

An idem continens & temperans, idem-
que incontinens & intem-
perans.

Idem non est
continens & temperans. { Quia continens vehementes & malas
cupiditates sentit & vincit, sed tem-
perans istiusmodi non patitur.
Quia continens latius patet, quam
temperans.

Continens &
temperans
differunt.

Opp.

Temperans etiam vehementibus affectibus circa gu-
stum & tactum resistit, ut est in tertio libro Ethic. ergo
male ponitur illud discrimen.

Resp.

Verum est in illis duobus sensibus, sed continens in
vincendus omnibus omnium sensuum tam interiorum
quam exteriorum concupiscentijs sollicitè versatur.

Quaestio quarta.

An continens semper prudens, inconti-
nens semper imprudens
dicatur.

Continens sem- { Constantiam in virtute.
per est prudens, { Circumstantiarum observationem
propter { in actione.

ii 2 Quaestio

Quæstio quinta.

An intemperans sit deterior incontinente.

Incontinens est deterior intemperã- te, quia	}	Incontinens scienter agit, intemperans non item.
		Incontinens magis spontè & persuasus agit, quàm intemperans.
		Incontinens in pluribus peccat, quàm intemperans.
	}	Incōtinens difficilius ad honestatem vitæ reuocatur, quàm intemperans.

Burleus dicit Arist. in hoc capite non demonstrationis sed inquisitionis modo procedere: dicit enim docere philosophum huic diuersum in octauo capite huius libri, nempe intemperantem esse peiorem incontinente; Sed tanti viri pace existimo in alio illic, in alio hic sensu loqui Arist. vt postea declarabitur.

Quæstio sexta.

An continentia & incōtinentia in omnibus omnium virtutum moralium obiectis versentur.

Consideran- tur continen- tia, & incon- tinentia, vel	}	Simpliciter seu per se, & sic habens propriam materiam.
		Compositè & per accidens, & sic circa aliarum virtutum obiecta versari dicuntur, vt circa iram, gloriã, lucrum: sed hoc cōtingit improprie.

CAP.